

Sygn. akt III AUa 1332/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko (spr.)
Sędziowie:	SSA Feliksa Wilk SSA Agata Pyjas - Luty
Protokolant:	sekr. sądowy Barbara Dudzik

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **T. K.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji wnioskodawcy T. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 lipca 2012 r. sygn. akt IV U 124/12

o d d a l a apelację.

III AUa 1332/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 marca 2013 r.

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił odwołanie T. K. od decyzji Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 9 grudnia 2011 roku odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej.

Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w niniejszej sprawie jest, że odwołującemu się T. K. ur. (...) do prawa do emerytury organ rentowy zaliczył okres pracy w gospodarstwie rolnym od 15 września 1977r. do 31 grudnia 1988r., tj. w wymiarze 11 lat 3 miesięcy i 16 dni. Wniosek o emeryturę rolniczą złożył w dniu 18 października 2011 r. Sąd ustalił, że T. K. ukończył szkołę rolniczą wN., mieszkał z rodzicami w W.. W 1962 r. rozpoczął odbywanie służby wojskowej w czasie której ukończył szkołę przy Zakładach (...) w G.. Następnie powrócił do W. i podjął zatrudnienie w Zakładzie (...) w K., jednocześnie pomagając rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. W 1977r. odwołujący rozpoczął

pracę na własnym gospodarstwie rolnym, które kupił od Państwowego Funduszu Ziemi o powierzchni ponad 4 ha. W 1992 r. przekazał gospodarstwo rolne córce. Od 15 lutego 1990 r. do 10 sierpnia 2009 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w N.. Od 11 sierpnia ten sam zakład przyznał odwołującemu emeryturę. Organ rentowy do emerytury przyjął następujące okresy:

- od 11 sierpnia 1960r. do 15 lutego 1965r.,
- od 27 marca 1965r. do 28 lutego 1973r.,
- od 1 czerwca 1973r. do 31 sierpnia 1973r.,
- od 1 grudnia 1973r. do 28 lutego 1974r.,
- od 1 kwietnia 1974r. do 30 czerwca 1974r.,
- od 1 września 1974r. do 30 listopada 1974r.,
- od 1 stycznia 1975r. do 31 marca 1975r.,
- od 1 września 1975r. do 31 stycznia 1978r.,
- od 1 marca 1978r. do 30 kwietnia 1978r.,
- od 10 stycznia 1979r. do 14 września 1987r.,
- od 1 października 1987r. do 14 lutego 1990r.

Do wysokości emerytury przyznano zwiększenie z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników od 1 stycznia 1978r. do 31 grudnia 1988r.

Sąd zważył, że odwołanie T. K. w świetle poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 z zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (art. 19 ust 2 w/w ustawy).

Powyższe oznacza to, iż dla osób, które pobierają m.in. emeryturę przyznaną przez ZUS, do ustalenia której przyjęto okresy ubezpieczenia rolniczego, okresy te nie mogą zostać uwzględnione do ustalenia prawa do emerytury rolniczej.

W niniejszej sprawie T. K. w okresie od 15 lutego 1990 r. do 10 sierpnia 2009 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a od 11 sierpnia 2009 r. ZUS przyznał odwołującemu emeryturę. Do ustalenia emerytury przyjęto okresy ubezpieczenia rolniczego, o uwzględnienie których obecnie wnosi odwołujący. Wobec tego uwzględnienie spornych okresów nie jest możliwe. Nadto dodać należy, iż nawet po doliczeniu spornego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy, odwołujący nie nabędzie uprawnień do emerytury rolniczej. Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd, na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku złożył T. K. powołując się na zaświadczenie z dnia 30 kwietnia 2012 r. o posiadaniu przez rodziców gospodarstwa rolnego oraz zameldowanie na gospodarstwie rodziców w latach 1945-2003. Podniósł, że pracował na gospodarstwie rodziców w latach 1960-1962, 1967-1992, a w latach 1977-1992 miał też swoje gospodarstwo, które wspólnie z rodzicami prowadził. Ma też poświadczenie Inspektora Urzędu Wojewódzkiego z N. z 1993 r., że po pracy w Lasach Państwowych pomagał w gospodarstwie rodziców. Wobec powyższych faktów żąda uznania emerytury rolniczej oraz wypłaty połowy zgodnie z zarządzeniem z 1989 r. Ostatecznie należy mu się także renta rolnicza od chwili przekazania gospodarstwa rolnego od 1992 r. był na rencie ZUS z grupą inwalidzką aż do 2009 r. Jeżeli KRUS się na to nie zgodzi, żąda zwrotu wszystkich składek od 1997-1990 z odsetkami za każdy dzień do 2012 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i rozstrzygnął istotę sporu. Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia ma treść art. 20 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 z zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Jeśli chodzi o okresy uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy przyznawaniu prawa do renty i emerytury, to z ostatniego akapity wynika jednoznacznie, że nie mogą zostać zaliczone do okresów ubezpieczenia uwzględnianych przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej. Okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym i podleganie z tego tytułu ubezpieczeniu rolniczemu został przez organ rentowy zaliczony od 15 września 1977 r. do 31 grudnia 1988 r.. Okres ten wynika też jednoznacznie z zestawienia takich okresów (karta 6 akt KRUS) oraz bezspornego faktu nabycia własnego gospodarstwa rolnego w 1977 r. Po 31 grudnia 1988 r. wnioskodawca nie podlegał już ubezpieczeniu rolniczemu i nie płacił z tego tytułu składek na takie ubezpieczenie. Ewentualna praca w gospodarstwie rolnym po tej dacie nie ma charakteru podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, przede wszystkim wobec nieopłacania z tego tytułu składek. Pozostaje do rozpatrzenia podniesiony w apelacji zarzut wykonywania pracy w gospodarstwie rodziców po ukończeniu 16 roku życia, a przed dniem 1 stycznia 1983 r., a

to w związku z zastosowaniem art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy. Wnioskodawca podnosi bowiem, że właśnie przed 1 stycznia 1983 r. mieszkał z rodzicami i pracował na ich gospodarstwie rolnym (praca na własnym gospodarstwie rolnym od daty jego nabycia w 1977 r. została przez organ rentowy zaliczona do ubezpieczenia rolniczego). Tego rodzaju praca w gospodarstwie rolnym rodziców we wskazanym okresie podlega zaliczeniu na podstawie cytowanego przepisu przy spełnieniu dodatkowych warunków. Zgodnie z wykładnią przyjętą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2001 r. II UKN 466/00 (OSNP 2003/7/186) za przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym (w rozumieniu powyższego przepisu) uważa się okresy wykonywania pracy na takich warunkach, jakie po tym dniu dawałyby podstawę do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników. Chodzi zatem wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym przez „domownika” definiowanego w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin (test jednolity: Dz.U. z 1989 r. nr 24, poz. 133). Zgodnie z treścią tej definicji za domowników rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania. Wnioskodawca przed dniem 1 stycznia 1983 r. przez większość czasu pozostawał w zatrudnieniu podlegając z tego tytułu ubezpieczeniu (okresy te zgodnie z pismem ZUS zostały zaliczone do okresów ubezpieczenia stanowiących podstawę przyznania emerytury). Zatem praca w gospodarstwie rodziców w tych samych okresach, czyli, jak podnosi skarżący, pomoc w pracach rolnych wykonywana po powrocie z pracy, nie może zostać zaliczona do okresu podlegania ubezpieczeniu w rozumieniu cytowanego art. 20 ust. 1 pkt 2. Sąd Najwyższy dopuścił taką możliwość tylko w przypadku równoczesnego prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego przed dniem 1 lipca 1977 r. i jednoczesnego zatrudnienia w uspołecznionym zakładzie pracy, nawet, gdy z tytułu tego zatrudnienia uzyskano prawo do emerytury pracowniczej (patrz uchwała z dnia 1 czerwca 1990 r. III UZP 8/90 (OSNCP 1991/2-3/19)). Wnioskodawca własne gospodarstwo rolne nabył dopiero w 1977 r. i okres prowadzenia tego gospodarstwa po 1 lipca 1977 r. został zaliczony do okresu ubezpieczenia rolniczego. Tym samym słusznie podnosi organ rentowy, że nawet przy przyjęciu, że odwołujący się pracował we wskazanych przez niego okresach w gospodarstwie rodziców, to do okresu ubezpieczenia rolniczego doliczyć można tylko okresy przerw w wykonywaniu pracy zawodowej przed 1 stycznia 1983 r. Stanowi to zaledwie 1 rok i 3 miesiące i po dodaniu do uznanych okresów ubezpieczenia rolniczego nie daje wymaganych 25 lat.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.